

ע"פ משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסכר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כ"א ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה. וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה. כי הנה כתיב יאר ה' פניו אליך שהוא ענין הארת י"ג מדות שיהי' פנים בפנים דהיינו שיאיר גילוי פנימיות רצונו ית' למקור נש"י ע"י שיהיה עיקר פנימיות רצונו אליו ית' לדבקה בו בלב ונפש מעומקא דליבא במסירת נפש כמ"ש במ"א, והארה זו היא נמשכת מבחי' אל שהוא ראשית כל הי"ג מדות ומקורן וכללותן, וכמ"ש אל ה' ויאר לנו שהוא בחי' אור א"ס ב"ה עצמו ממש וכמ"ש כי הוי' אלהיך אש אוכלה הוא. פ"י כמו למשל זיו ואור האש היוצא* מן האש עצמו שבכללותו אין בו שום התחלקות בינו לזיו ואור הנמשך ממנו. כך כביכול הארת פנים המאיר לכללות ישראל* הוא מבחי' אל שהוא בחי' אור* א"ס ב"ה עצמו ממש (עמ"ש בביאור ע"פ וכל העם רואים את הקולות בפי' מן המצר קראתי וע' בדה' אתם נצבים במש"ש ולכן נק' אל עליון כו' ובדה' להבין פ"י וענין י"ג מדות ובדה' וארשתך לי בענין לבי ובשרי ירננו אל אל חי), ולכן נק' ישראל מלשון שר אל והיו"ד מורה על התמדת הפעולה כמו ככה יעשה כו'. ופ"י שבחי' אל הוא שר ומושל בקרבו (ועיין בזהר קדושים דפ"ו ע"א בראשית דף ח' ע"א ויגש ד' ר"ה ע"כ נשא קל"ב א' ובפ"י הרמ"ז ר"פ שמיני), דהיינו שיש בכל נפש מישראל ניצוץ אלהות ממש המחיה נפשו האלהית ומושך בטבעו למעלה לאור* באור החיים למסור נפשו אליו ית' והוא למעלה מן החכמה ודעת שבנפשו, כי על ידי החכמה והדעת לא היה משיג בחי' זו לבטל ולהפקיר א"ע מכל וכל בשבילו ית', וזהו בנין אתם להוי' אלקיכם כי ברא כרעא דאבוה הוא שנכלל ברצונו של אביו בלי שום טעם ודעת כמו בחי' רגל שבטל לגבי ראש ואין לו רצון שלו כלל. וזהו בטל רצונך מפני רצונו שבכדי שיאיר אל האדם בחי' פנימיות רצונו ית' צריך לבטל כל רצונותיו שלא יהי' לו רצון אחר כלל:

ב והנה יש באדם בחי' עיר מושב. ובחי' שדה ומדבר. מדבר היא ארץ לא זרועה שהם המעשים והדבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. אין צריך לומר אם פגם* במחשבה דבור ומעשה, אלא אפילו גם עניני היתר רק שהם ענינים שאינם צריכין לעבודת ה' ודברים* בטלים הרי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא. וזהו אשר לא ישב אדם שם. פירוש אדם הוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' לא ישב שם כי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כתיב. ועצה היעוצה לזה הנה כתיב ובקשתם משם את הוי' אלהיך. פ"י כי הנה כתיב וירא אלהים את האור כי טוב ופירשו רז"ל כי טוב לגנוז שבחי' אור שהוא בחי' הארת פנימיות רצונו ית' יש בכל אחד ואחד מישראל אלא שהוא בבחי' הסתר והעלם מאד בטבעו וצריך לגלות אוצר של יראת שמים (ועמ"ש במ"א בפי' מי גילה לבני רז זה והיינו אור האהבה המסותרת), ויש מי שהוא בבחי' אבידה אצלו ובחי' גלות. וע"ז נאמר ובקשתם שחבקש ותחפש ואין חיפוש אלא אחר אבידה דהיינו דבר שהוא אבודה אצלו בבחי' גלות שהוא בחי' ניצוץ אלהות* הנ"ל. וזהו את הוי' אלהיך שהוא נמשך מבחי' אל השורה בכל אדם להחיות נפשו האלהית. והנה הכתוב אומר ובקשתם משם. משם דייקא כי כשם שא"א לחפש אחר אבידה ולמצאה זולת במקום שנאבדה. כך לא ישג אור פני ה' ושתהיה אהבתו אליו ויראתו על פניו כ"א אחר החיפוש תחלה במקום שנאבדה

מזה סד"ה וה' הולך לפניהם יומם שע"ז נאמר שם נשמחה בו ממש, וע' מענין צדיק וגושע ברבות משפטים ספ"ל ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו וסד"ה וילבש צדקה. וזהו כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. פ"י כענין אכלתי יערי עם דבשי שבחי' יערי זהו ענין יוצר אור ששם מבורא מענין המלאכים וכולם עומדים ברום עולם ודבשי הוא ק"ש שמע ישראל כי האהוי"ר של נש"י נק' דבשי שהוא מבחי' פנימיות ויש בו מתיקות ועמ"ש מזה בד"ה באתי לגני ובד"ה אני ישנה גבי רעיתי ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו בענין עליות המלאכים ע"י נש"י לאשתאבא בגופא דמלכא, וזהו ענין כתפוח בעצי היער וגם כי תפוח יש בו תלת גוונים שהם ג' מדות אהוי"ר ורחמים שמבחי' ג' אבות וג"כ ג' קוין תורה ועבודה וגמ"ת, ופ"י בעצי היער היינו שע"ז נתקן ג"כ בחי' יער הנ"ל כמשנ"ת למעלה בענין שמע שם ע' והנה כמו שתפוח גבהה מעלתו מעצי היער ורשום וניכר בהם כי הנה איתא תפוח גימ' צבאות, והוא ענין שהמלאכים אומרים קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות אות הוא בצבא שלו והיינו המשכת והתגלות הארת האצילות בבי"ע שהוא עצום מאד לכל צבא ב"ע, וזהו ענין כתפוח בעצי היער כמו כן ויתר מכן לאין קץ הוא בחי' דודי בין הבנים פ"י הבנים היינו בחי' בניך ובוניך שהוא ההמשכה מחוי"ב דאצילות אבל בחי' דודי היא ההמשכה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות וכמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ כו' דהיינו הזילוג מלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות, וכמ"ש ל בשה"ש ע"פ קול דודי ע"ש בענין מדלג ומקפץ כו', דהיינו המשכת הארת המאציל א"ס ב"ה כשנמשך באצילות כי יתר משאין ערוך ב"ע לאצילות יותר. מזה לאין קץ אין ערוך האצילות לגבי א"ס ב"ה. ולכן בהתגלות הארה זו הוא עצום מאד לכל האצילות. ועמ"ש סד"ה ואתה מרכבות גבי אות הוא ברבבה שלו ועיין בזח"ג האזינו (רפ"ו ב') כתפוח כו' כך כו' אות הוא בכל חילא דלעילא. אך עכ"ז כתיב כן דודי בין הבנים דוקא שצריך להיות בתחלה וכל בניך למודי הוי' כנ"ל ואח"כ בחי' א"ת בניך אלא בוניך ואזי אח"כ בצדקה תכוני להיות קול דודי כו' מדלג כו' כנ"ל:

אני לדודי ודודי לי. ר"ת אלול. והענין כי באלול מתחיל בחי' אני לדודי דהיינו בחי' אתערותא דלתתא עד ר"ה ויה"כ שהם בחי' המשכת אלהותו ית' למטה בבחי' התגלות, כמ"ש שמאלו תחת לראשי ויימינו תחבקני שמר"ה עד יוה"כ הוא בחינת שמאלו בחי' יראה לפי שאז הוא זמן התגלות מלכותו ית'. ולכן קוראין לו המלך כי מלכותך מלכות כל עולמים. פ"י שאפילו בעולמות הנעלמים תפול עליהם אימת המלך ופחדו (עיין בזהר פנחס דף ר"ד ע"ב ובהרמ"ז שם). ומזה נמשך גם למטה על כללות נשמות ישראל לקבל עול מלכות שמים עליהם ותהיה יראתו על פניהם כל השנה כי יראת ה' ואהבתו אינו עשויה ונטוע בלב האדם מכה עצמו כ"א מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו דהיינו בר"ה בחי' יראה כו' (ועמ"ש בפי' תבא סד"ה ויקרא משה וע"פ כי תצא וע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בפי' משפטים), וזהו בחי' ודודי לי. רק שצריך תחלה לעורר את האוי"ר על ידי אתערותא דלתתא שהיא באלול. והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ולהבין זה כי למה הם ימות החול ואינם יו"ט כמו שבתות ויום טוב שבהם התגלות אלהות בחי' הארת אלהותו ית' וכפרט בעת זמן י"ג מדות שהם הארת העלינות מאד והם מתגלים ביוהכ"פ ובדאי יש הפרש גדול בין יוה"כ ובין אלול. אך הנה יובן

שו"ה דלתתא — זמן התגלות: בדפוס ראשון: התעוררות. בבוך 750: זמן התעוררות המשכת. שו"ה שבתות — אלהות: בבוך 750: אין תי' זו.

שו"ה נכנסים — ברשות: בבוך 750: ברשותו. שו"ה א' — ובפי' הרמ"ז: בגוכתי"ק 1101: ועיין בהרמ"ז. עוד שנינויים עיין בהוספות. (ע"י בהוספות.

כשלג ילבינו על ידי בחי' אש. והנה יש אש שלמעלה ואש שלמטה ואש שלמעלה לא כל אדם זוכה לזה. אך אש שלמטה הוא ענין סיגופים ותעניות למעט חלבו ודמו שהם מסטרא דק"נ ואז יאר ה' פניו בחי' הארת פנים כנ"ל:

ג אך עוד אחת היא צריך לשית עצות בנפשו מ"ש בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי וגו' עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתי אל בית אמי ואל חדר הורתי. פי' שאהבה נפשי בקמץ הוא לשון כבר מה שאהבה כבר היינו כי ישראל עלו במחשבה הקדומה וזהו בחינת טהורה היא קודם אתה בראת כמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע, ומבחי' זו נמשך בה אור הגנוז היא בחי' אהבה המסותרת כנ"ל בפי' את האור כי טוב לגנוז כו' וזהו שאהבה נפשי מכבר וכענין מ"ש ע"פ ראה אנכי בפי' לאיתן האזרחי כו'. אך יש מי שאהבה זו היא בבחינת אבידה אצלו ובבחי' גלות כנ"ל ועל זה נאמר אבקשה את שאהבה נפשי, והנה בחינת החיפוש הוא בשווקים וברחובות במקום האבדה. אך אף גם אם מצא את האבדה הנה לא יתקיים בו אור ה' בלתי כלים כי זה גורם הסתלקות האור כנודע, ולכן העצה לעשות כלים לאור ה' והם אותיות התורה כי בית אמי זו תורה שבכתב וחדר הורתי זו תורה שבעל פה וכמ"ש כי הוי' אלהיך אש אוכלה הוא וכשם שא"א לאש להאחו בלי פתילה או שום דבר הנאחו בו. כך אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתי כו'. עמ"ש מזה בד"ה במדבר סיני באהל מועד, וכדאיתא בזהר על פסוק הרועה בשושנים שושנים ששונה הלכות כו'. ולכן כתיב הרועה כי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים מפני שע"י עסק התורה שהוא רצונו יתברך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות שורה ומתגלה בו בחינת פנימיות רצונו ית', כמו שע"י אכילת האדם מחבר נשמתו בגופו שיתפשטו בו כוחות נשמתו בהרחבה. כך כביכול ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים על ידי התורה ומצות שהם רצונו ית' רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות שורה ומתגלה בחינת הארת רצה"ע בהארת פנים כו' ע"י אותיות התורה גם ע"י מצות הצדקה שהוא מדת החסד שהוא חיצוניות וכלי לבחי' האור והאהבה בחי' פנימיותו וכמ"ש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד. פי' כי לאור פני ה' שהוא בחי' האור יש שני כלים שהם תורה וחסד כנ"ל:

קיצור מד"ה אני לדודי

(א) באלול מתחיל בחי' אני לדודי דהיינו אתעדל"ת ובראש השנה ויום הכפורים הוא ודודי לי היינו המשכת אלקותו למטה מתחלה שמאלו תחת לראשי יראה. באלול יג"מ וא"כ למה אינם יו"ט (ע' כה"ג גבי פורים בד"ה חייב אינש כו' עד דלא ידעי). אך זהו כמו עד"מ מלך שיוצאים להקביל פניו בשדה. יאר ה' פניו הוא ענין יג"מ. ובחי' יאר היינו מ"ש אל ה' ויאר לנו עמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות, וזהו ישראל ישר אל (עמ"ש בפי' לעשות הישר סד"ה כי תשמע בקול) שבחינת אל הוא שר ומושל בקרבו:

(ב) והנה יש באדם בחי' עיר מושב כמ"ש סד"ה בפ' נסכים בפי' ארץ מושבותיכם, ובחינת שדה עמ"ש בת"א פ' חיי ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה. ובחינת מדבר זהו ארץ לא זרועה (עמ"ש בד"ה אלה מסעי ומ"ש מענין זריעה בד"ה האיניו השמים ובד"ה בשלת פרעה ובד"ה ששים המה מלכות) אשר לא ישב אדם שם הפך ממ"ש האמנם ישב אלקים על הארץ. והעצה לזה כמו שכתוב ובקשתם משם. כי את האור כי טוב לגנוז בחי' אל ה' ויאר לנו שבבחינת ישר אל. אך יש מי

(*) עיין בהוספות.

לו ע"ד מ"ש נחפשה דרכינו כו' שיפושש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מיום היותו אשר לא טובים וזהו ובקשתם משם. כי לשון זה הוא דבר שיכול ממש להראות עליו באצבעו אשר יאמר עליו כי הוא זה וא"א לומר כך רק על הקב"ה כמ"ש זה אלי ואנוהו כי מלא כל הארץ כבודו, אבל מקום ומשכן הקליפות נק' שם כלומר עמוק מאד למטה. וזהו שדרשו רז"ל ע"פ קראו שם פרעה כו' העביר המועד ר"ל הדרך של המועד ושמחה העביר לשמחה של הוללות, וזהו ענין במדבר הזה יתמו, פי' ע"י דבורי אותיות התפלה שהוא בחי' מדבר הזה כמ"ש זה אלי כו', וכן בעסק התורה כמ"ש בפ' מטות בפי' לאמר זה הדבר כו' עי"ז יתמו היינו כמ"ש בזהר שלח קס"ג ב' שהוא בחי' תמים תהיה כו' ושם ימותו הוא נפילת אפים שהוא העלאת ניצוצים שנפלו בבחי' שם ע"י אליך ה' נפשי אשא כו' וז"ש ואותנו הוציא משם כי באמת הוציא אותנו מבחי' שם לדבקה בו ית'. אך מי שפוגם באיזו מחשבה או דבור וכ"ש מעשה הנה על זה נאמר ובקשתם משם דהיינו שיפושש במעשיו כו' אשר לא טובים, ועי"ז יתמרמר לבו בקרבו וישוב אל ה' וירחמהו, דהיינו שיעורר רחמים רבים על ניצוץ אלהות שבתוכו בבחי' גלות. ועל זה נאמר ליעקב אשר פדה את אברהם כי מדת יעקב הוא מדת רחמנות שע"י פודה מהגלות מדת אהבה היא מדתו של אברהם אבינו ע"ה, כי לכן נק' אבינו כו' ולהיות ברא כרעא דאבוה להבטל ולהכלל ברצונו ית' (ועמ"ש בפי' ובקשתם משם ע"פ וישב יעקב ובמ"ש ע"פ כנשר יעיר בפי' דרשו כו' בהמצאו). אך האדם אשר יפושש במעשיו ולא יתעורר בו מדת רחמנות ולא יתמרמר לבו בקרבו עם היות שמעמיק במחשבתו איך נפל ניצוץ אלהות בגלות בתוך נפשו זאת ישים אל לבו ונשא עליו המשל הזה, כי היות טבע האדם כשכואב לו אפילו צפורן רגלו מחמת שנגף באבן מרגיש הכאב במוחו ומצטער. אך היינו כשאבר הנגוף עודנו מחובר בו טרם נחתך, אבל כשחותכין את האבר אין המוח מרגיש את הכאב מפני שהוא נכרת ונפרד משרשו, כך אנחנו בני"מ מחוברים ודבקים בו ית' ולכן צריכים אנחנו להרגיש הכאב והפגם שפגמנו והורדנו בגלות ניצוץ אלהותו ית' כי אע"פ שחטא"א כו' ויש לו בחי' ניצוץ אלהות הנ"ל ואינו מסתלק ממנו אלא שהוא בגלות, ולא עוד אלא שעדיין נקרא במעלות ומדריגות השר שהוא בחי' ישראל הנ"ל, כי אינו דומה מעלת השר עם היותו בשביה למעלת ההדיוט, כי עדיין ניכר וידוע מעלתו של השר ובתנועה א' יכול שיהפך מן ההיפך אל ההיפך לגמרי לחזור לקדמותו כו', אך מה שאינו מרגיש בנפשו הכאב והפגם היינו מפני שפגם כ"כ עד שנפרד ונכרת משרשו לגמרי, ומזה אדרכה יעורר רחמים יותר גדולים עם היות שאינו מרגיש הרחמנות על עצמו כמ"ש במ"א על מאמר ברחמיך הרבים רחם עלינו, פי' מפני שאנחנו אין שכלנו הדל משיג גודל הרחמנות וכו'. כי מדת רחמנות מדתו של יעקב מבריש מן הקצה אל הקצה, (שעם היות שהוא כמשל שנפרד ונכרת משרשו לגמרי אע"פ"כ ע"י הרהור תשובה א' ישוב ויתדבק בשרשו. וכמ"ש בפרשה במדבר בד"ה וידבר כו' לגלגלתם כמו ד"מ אם היה נמצא ברפואות לחבר גופו אל ראשו כך הוא הענין נשיאת ראש כו' ע"ש, ובד"ה ביום השמיני עצרת, ואפילו חייבי כריתות דכתיב בהו ונכרתה כו' ועל זה אמר הכתוב כי אבי ואמי עזבוני מכל מקום וה' יאספני, ואם גם בזאת לא יתעורר בו מדת רחמנות הנ"ל הנה זאת העצה היעוצה דהנה כתיב הרועה בשושנים ופי' בזהר (שמות דף עשרים) מה שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חוור ע"י אשא כו'. כך הנה כתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו שהחטא נקרא אדום וכן כל המעשים והדבורים והמחשבות שבכל* עניני העולם נק' גם כן אדום לפי שהמה מחשבות היצר ותחבולותיו יתהפך לגוון חוור שהוא בחינת

שו"ה כרעא — ולהכליל נתקן ע"פ כתי' ולוח התיקון.
שו"ה עם היותו — ההדיוט: נתקן ע"פ כתי' ולוח התיקון.
(*) עיין בהוספות.